

Lietuvos visuomenei pristatytas ambicingas aukštojo mokslo pertvarkos planas, apimantis studijų kokybės, aukštojo mokslo finansavimo bei tinklo konsolidavimo aspektus. Premjero sudaryta darbo grupė kokybinius ir kiekybinius pokyčius numatė kartu pateikdama priemones jiems pasiekti.

Parengtame studijų kokybės gerinimo ir finansavimo pokyčių pakete numatyta, kad studijų programos bus sukoncentruotos bei tikslingai pritaikytos realiems darbo rinkos poreikiams, pačių programų skaičių sumažinus nuo 1800 iki 700. Siekiama absolventų, dirbančių aukštojo mokslo kvalifikacijos darbą, padidinti nuo 58 proc. iki 75 proc. Jau nuo kitų metų numatoma įvesti nemokamas bakalauro studijas. Planuose – didesnė socialinė parama studentams, kad jiems netektų rūpintis pragyvenimu dirbant nekvalifikuotus darbus.

Aukštąsias mokyklas siūloma finansuoti sutarčių pagrindu. Valstybės lėšos įstaigoms būtų skiriamos pagal pasiektus rezultatus: kaip absolventams sekasi įsidarbinti, kaip vertina darbdaviai, ar studijos atitinka profesijos standartus, kokie tarptautiniai pasiekimai ir kt.

Lietuvos aukštojo mokslo įstaigas siūloma pertvarkyti, sukuriant du tarptautinio lygio universitetus – Vilniaus universitetą (VU) ir naują Kauno universitetą (KU), bei du technologijų universitetus – sostinėje ir uostamiestyje. Aukštojo mokslo pasiekiamumą ir kokybę regionuose ketinama išauginti per stiprių universitetų filialus, specializuotas akademijas bei pažangias kolegijas.

Ekspertų vertinimu, pokyčiai aukštojo mokslo sistemoje leis sutaupyti 50 mln. eurų, už kuriuos bus ne tik įgyvendinama pati pertvarka, bet ir investuojama į morališkai pasenusią infrastruktūrą, apie 30 proc. didinami atlyginimai dėstytojams. Papildomo finansavimo pertvarkai iš valstybės biudžeto nėra prašoma.

Darbo grupė siūlo du plačios aprėpties universitetus sutelkti Vilniuje ir Kaune. Pagal parengtą planą į Vilniaus universitetą įsilieja Mykolo Riomerio universitetas ir Lietuvos edukologijos universitetas, Šiaulių universitetas tampa Vilniaus universiteto dalimi. Kaune sukuriamas naujas Kauno universitetas, kurį sudaro Kauno technologijos, Vytauto Didžiojo, Aleksandro Stulginskio, Lietuvos sporto universitetai.

Technologijų mokslą ir studijas numatoma koncentruoti aukštais rodikliais išsiskiriančiame Vilniaus Gedimino technikos universitete. Klaipėdos universitetas tampa universitetu, kuris specializuojasi uostui svarbiose studijų ir mokslo kryptyse.

„Sutelkdami didžiųjų miestų aukštąsias mokyklas, maksimaliai panaudodami jų potencialą, mes sukuriame du didelius, stiprius ir lygiaverčius universitetus – Vilniaus universitetą ir

Kauno universitetą. Regionuose siūlome didžiųjų universitetų padalinius, pažangias kolegijas, užtikrinančias aukštojo mokslo pasiekiamumą visoje šalyje. Tokiu būdu mes sukuriame prielaidas efektyviai, konkurencingai bei patraukliai aukštojo mokslo sistemai, kuri skatins studentus ne tik likti studijuoti Lietuvoje, bet ir atvykti čia studijuoti iš kitų šalių“, – sakė vienas iš darbo grupės narių, įmonės „Lietuvos energija“ valdybos pirmininkas dr. Dalius Misiūnas.

Pasak jo, darbo grupės siūloma aukštųjų mokyklų tinklo pertvarka sukurs sąlygas, kad po kelerių metų į darbo rinką patektų ne tik realius verslo poreikius atitinkantys specialistai, bet ir gebantys patys imtis iniciatyvos ir kurti inovatyvius verslus, tokiu būdu būtų didinamas šalies ekonomikos konkurencingumas.

Darbo grupės narės, įmonės „Visionary Analytics“ direktorės dr. Agnės Paliokaitės įsitikinimu, sisteminė aukštųjų mokyklų konsolidacija padės optimizuoti viso sektoriaus finansus. „Centralizavus administravimo funkcijas ir efektyviai pradėjus naudoti aukštųjų mokyklų pastatus, kitą turtą, sutaupyta lėšas bus galima tikslingai investuoti į mokslo ir studijų kokybės didinimą. Labai svarbu, kad numatytos investicijos į žmones – studentus, dėstytojų ir tyrėjų darbo sąlygų gerinimą. Be to kokybinis mokslo ir studijų šuolis neįsivaizduojamas“, – teigė ji.

Specialistai prognozuoja, kad, įvykdžius pertvarką, 2 universitetai pateks tarp 500, o vienas jų – tarp 300 geriausių pasaulyje.

Skaiciuojama, kad investicijos aukštojo mokslo pertvarkai, kuri truks 4 metus, iš viso sieks apie 150 mln. eurų. Numatyta planuojamai pertvarkai panaudoti sutaupyta lėšas bei ES struktūrinių fondų investicijas.

Pertvarką numatyta pradėti dar šiemet, patvirtinant būtinus teisės aktus, o jau 2018 metais, rugsėjo mėnesį priimant studentus mokytis naujai suformuotose aukštosiose mokyklose. Pradėjus pokyčius kitais metais, 2022 metais buvusių Šiaulių, Mykolo Riomerio universitetų studentai gautų Vilniaus universiteto diplomus, o Kauno aukštųjų mokyklų absolventai – Kauno universiteto.

Planas pateiktas svarstyti Vyriausybei.

Pertvarkos planą parengusi darbo grupė sudaryta iš akademikų, teisės praktikų, pirmaujančių verslo kompanijų bei didžiausių verslo, studentų, viešojo sektoriaus asociacijų atstovų:

- Jurgita Petrauskienė – švietimo ir mokslo ministrė (darbo grupės vadovė);
- Paulius Baltokas – Lietuvos studentų sąjungos atstovas;
- Eugenijus Butkus – švietimo ir mokslo ministrės patarėjas
- Robertas Dargis – Lietuvos pramonininkų konfederacijos prezidentas;
- Unė Kaunaitė – Ministro Pirmininko patarėja;
- Dalius Misiūnas – „Lietuvos energija“, UAB, valdybos pirmininkas, generalinis direktorius;
- Agnė Paliokaitė – UAB „Visionary Analytics“ direktorė;
- Ramojus Reimeris – Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro Inovacijų politikos analizės skyriaus vedėjas, atliekantis direktoriaus funkcijas;
- Rolandas Valiūnas – asociacijos „Investors’ forum“ valdybos pirmininkas;
- Arminas Varanauskas – asociacijos „Žinių ekonomikos forumas“ vadovas;
- Giedrius Viliūnas – švietimo ir mokslo viceministras;
- Roma Žakaitienė – Lietuvos savivaldybių asociacijos direktorė.

Aukštojo mokslo pertvarka numatyta 17-osios Vyriausybės programoje.

